

פניני חג הפסח

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, חג הפסח תשע"ב

בודקין בחורין ובסדקין

באור לארבעה עשר הגיע שליחו של הרה"ק רבי מרדכי מלכוביץ זיע"א כשהוא רוכב על סוס, סר לבית החסידים, הקיש בחלון בית הכנסת ואמר: "הרבי אמר בודקין בחורין ובסדקין". ופנה לדרכו בלי להוסיף מילה. ומסופר שהחסידים התלהבו כל כך עד שהתפללו תפילת ערבית במשך שלש שעות בבכיות כמו ביום כפור.

הלילה הזה אוצרות טללים נפתחים

הגיע ליל יום טוב הפסח, וקרא יצחק לעשו בנו הגדול ואמר: בני, הלילה הזה העליונים אומרים שירה, הלילה הזה אוצרות טללים נפתחים, היום הזה ברכת טללים, עשה לי מטעמים, עד שאני חי אברכה, ורוח הקודש משיבה אותו ואומר: "אל תלחם את לחם רע עין", הלך להביא ונתעכב שם. אמרה רבקה אל יעקב: בני, הלילה הזה אוצרות טללים נפתחים, הלילה הזה העליונים אומרים שירה, עשה מטעמים לאביך ויאכל, עד שהוא בעודו חי יברכה.

(פרקי דרבי אליעזר פרק ל"א)

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים (פסחים קט"ז ע"ב)

אע"פ שכשהאדם מתבונן ורואה שלפי ערך הדורות הקודמים, מצבו ירוד מאד, והוא תמה בלבו איך יוכל גם הוא להגיע לבחינת יציאת מצרים, לכן אומר "חייב אדם לראות את עצמו", איך שהוא ובאיזה מצב של הדור, חייב הוא לראות ולהבין שהא מסוגל לצאת ממצרים, שלא את אבותינו בלבד גאל משם, ולא רק להם היה כח בהיותם צדיקים יותר ממנו לצאת ממצרים, אלא אף אותנו גאל משם בכל מצב ואופן בהם נמצאים.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

א-ל מוציאם ממצרים

אמר "מוציאם" ולא הוציאם וכו', ונראה על דרך אמרם ז"ל (פסחים קט"ז ע"ב) "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים", על כן אמרו יודעי פנימיות התורה כי כל ליל פסח מתבררים כוחות הקדושה מהקליפה, ונוספים בעם בני ישראל, והיא הבחינה עצמה של יציאת מצרים, והוא אומר "א-ל מוציאם" כי לא יציאה ראשונה לבד, אלא בכל שנה ושנה מוציאם כנזכר.

(אור החיים הקדוש זיע"א)

במצרים עשו בני ישראל כל הסדר בלילה כהויתה כצורתה כמו שאנו עושים, והיו מספרים ביציאת מצרים, שהיו מאמינים שבודאי יהיו יוצאים, ובאותן החסדים שהמשיכו, נגאלו.

(מאור עינים – פרשת צו)

הרה"ק בעל "תפארת שלמה" מראדומסק זיע"א לפני שהתחיל לערוך את הסדר אמר בזה"ל: "רבש"ע, הושיע נא שכל החולאים יהיה להם רפואה שלימה, רבש"ע, הושיע נא שכל בעלי המומים יתרפאו בשלימותם, וכל עמך בית ישראל הצריכים פרנסה יתברכו מאוצרות טל הפתוחים בלילה הזה, וכל הרשעים יחזרו בתשובה, וכל הנשמות יהיה להם עליות להיכל העליון, וכל נשמות ערטילאין והמגולגלים יתוקנו בתיקון הראוי ויהיה להם גאולה שלימה וחירות עלמין, אמן.

עבדים היינו לפרעה במצרים

אף שבכל ספור יציאת מצרים אין אנו רואים תירוץ מספיק לבאר ולתרץ בשלמות את כל הקושיות של מה נשתנה, כי לפי מיעוט שכלנו עדיין קשה על כל דקדוקי המצוות ופרטיהן שעושין בליל הסדר, כגון למה מחוייבים דוקא לטבול שתי פעמים זכר ליצ"מ, ולמה אסור חמץ במשהו, כי כזכר לחיפזון שלא הספיק בצקם להחמיץ, היה די במצות אכילת מצה לזכר חפזון, כמו שמצות סוכה שהיא זכר להיקף ענני הכבוד, אבל לא נאסר הבית לגמרי בשביל זה, ומותר להיכנס בו, ולמה החמץ אסור לגמרי במשהו בל יראה ובל ימצא. אך עיקר התשובה על שאלת "מה נשתנה" היא "עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה' אלקינו משם" וכו'. ומחמת זה מחוייבים אנו לקיים מצוותיו אשר צונו ע"י משה עבדו נאמן ביתו, אף שאין אנו מבינים טעמיהם בפרטיות, ורק מאחר שראינו עין בעין אלוקותו ית' וממשלתו ע"י האותות של יצאת מצרים וקריעת ים סוף ומתן תורה, אנו מחוייבים לקיים ככל אשר ציונו.

(הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א)

מה העבודה הזאת לכם

שאלת הרשע היא מה העבודה הזאת לכם בעצמכם, למה אתם עצמכם עושים את הפסח, הלא יש לכם משרתים ועוזרים שהם יעשו את הפסח. והתירוץ הוא "ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני ישראל", גם השי"ת יכול היה להצילנו ע"י שליח ומלאך, ובכל זאת הצילנו הקב"ה בכבודו ובעצמו, לכן גם אנו נוהגים כך לעשות הפסח בעצמנו לא ע"י שליח.

(כתב סופר)

רצוננו לעשות רצומך

מסופר: פעם בערב פסח פתח הרה"ק רבי אשר הגדול מקארלין זיע"א ואמר: אמרו הנזהר ממהו חמץ בפסח מובטח לו שלא יחטא כל השנה. רבוננו של עולם, הרי גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ולא לחטוא כל השנה, שמור נא עלינו מכל משמר חמץ, ראה שלא נתחמץ בפסח.

מה נשתנה

פעם שאלו את הרה"ק רבי פינחס בעל ההפלאה זיע"א, למה שואלים מה נשתנה דוקא בפסח, ולא בסוכות שבו עושים מעשה שינוי רב ויוצאים מדירת קבע לסוכה ארעית? ענה ואמר: בפסח כאשר יהודי דווי ונרדף מסב לפתע דרך חירות ושולחנו ערוך בכלים נאים מעשה שררה, תמהים ושואלים "מה נשתנה". אבל בסוכות, שהוא יוצא מביתו לסוכה רעועה, הרי זה מעשה של שגרה בגלות המר, ואין כל מקום לתמיהה.